

1 september 2018: de dag van het nieuwe erfrecht

*nieuws
legal, particulieren,*

29 augustus 2018

Dit jaar is 1 september niet enkel de start van een nieuw schooljaar, maar ook de start van een hervormd en gemoderniseerd erfrecht. De Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake zorgt voor heel wat aanpassingen aan het bestaande erfrecht.

Hierna bespreken we de belangrijkste wijzigingen.

Kleiner reserve, grotere vrijheid voor erflater

De reserve voor de afstammelingen wordt teruggebracht op de helft van de nalatenschap. Onder het oude erfrecht varieerde het reservataire deel in functie van het aantal afstammelingen. In het nieuwe erfrecht wordt hier een einde aan gemaakt. Vanaf 1 september is het aantal afstammelingen irrelevant voor de grootte van de nalatenschap waarover de erflater vrij kan beschikken.

Eenzijds is dit goed nieuws voor de erflater, aangezien hij nu een groter deel heeft om zelf te kiezen aan wie dit toekomt. Voor sommige afstammelingen zal het misschien minder goed nieuws zijn. Indien de erflater wel degelijk slechts de helft van zijn nalatenschap aan de afstammelingen nalaat en er zijn meer dan 2 afstammelingen, dan gaan deze er met het nieuwe erfrecht op achteruit.

Langstlevende echtgenoot gaat boven bloedverwanten 4de orde

Indien een langstlevende echtgenoot of echtgenote in samenloop komt met bloedverwanten van de 4de orde, dan verliezen deze laatste hun wettelijk erfrecht. *In concreto* gaat het over de niet bevoorrechte bloedverwanten in zijlijn, met name ooms en tantes, neven en nichten, grootooms en groottantes. De bevoorrechte bloedverwanten in zijlijn, met name broers en zussen en hun afstammelingen, verliezen dit wettelijk erfrecht niet. Zij vormen aldus een uitzondering onder deze regel van het nieuwe erfrecht

Afschaffing van de doorwerking van gekozen huwelijksstelsel in erfrecht

Indien een langstlevende in samenloop met afstammeling(en) tot de nalatenschap komt dan erft deze de gehele nalatenschap in vruchtgebruik. Stel dat de langstlevende in samenloop komt met andere erfgerechtigden dan afstammelingen, dan erft deze de volle eigendom van het deel van de overledene in het gemeenschappelijk vermogen en het vruchtgebruik van het eigen vermogen van de overledene.

Het gekozen huwelijksstelsel was voor 1 september 2018 bepalend voor de erfenis van de langstlevende. Het nieuwe erfrecht maakt een einde aan de ongelijke behandeling die voortkomt uit het gekozen huwelijksstelsel. Het onderscheid tussen de onderscheiden vermogens, *i.e.* gemeenschappelijk en eigen vermogen, is bijgevolg niet langer relevant.

Erfovereenkomsten

In het oude erfrecht was het enkel in uitzonderlijke gevallen mogelijk om voor uw overlijden reeds een overeenkomst over uw nalatenschap te sluiten, een zogenaamde erfovereenkomst. Het nieuwe erfrecht versoepelt dit verbod en voert de globale erfovereenkomst en de punctuele erfovereenkomst in.

Eerder schreven we reeds uitgebreid wat deze inhouden en wanneer zij nuttig kunnen zijn.

Inbreng en inkorting niet langer in natura

Het nieuwe erfrecht voorziet dat een inbreng of inkorting steeds in waarde moet gebeuren. In de praktijk is dit een belangrijke modernisering. In het verleden diende de inkorting of inbreng namelijk in natura te gebeuren. Hierdoor ontstond veel onzekerheid.

Voorbeeld: je had reeds 10 jaar voor het openvallen van de nalatenschap een onroerend goed via schenking gekregen. Dan kon toch gebeuren dat dit onroerend goed moest worden teruggegeven. Het hoeft geen betoog dat dit in dergelijke situaties onrechtvaardig aanvoelde. Om dit te voorkomen zal vanaf 1 september 2018 het teveel gekregen deel in waarde worden ingebracht of ingekort. Met andere woorden, in dit voorbeeld zal u het onroerende goed niet effectief moeten terug geven.

Waarderingsregels

Om te kunnen berekenen of iemand voor het openvallen van de nalatenschap te veel kreeg, waardoor dus de reserve wordt aangetast, zijn duidelijke waarderingsregels nodig. Ook op dit punt voorziet het nieuwe erfrecht in een hervorming. Schenkingen, ongeacht roerende of onroerende goederen, zullen worden gewaardeerd op het moment van de schenking. Hierop wordt dan een indexatie op basis van het indexcijfer der consumptieprijzen tot op de dag van overlijden van de schenker op toegepast. Indien een onroerend goed bijvoorbeeld een sterke waardevermindering onderging tussen het moment van de schenking en het overlijden van de schenker, dan zal deze meerwaarde niet in de berekening van de verdeling worden

opgenomen.

Op deze waarderingsregel is een belangrijke uitzondering, namelijk een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik. In dat geval zal de waardebepaling op het moment van het overlijden van de schenker plaatsvinden.

Liever het oude erfrecht?

Indien u toch geen fan blijkt te zijn van de hervormingen, dan kan u opteren om onder het toepassingsgebied van de regels van het oude erfrecht te blijven. Hiervoor dient u een verklaring van behoud, bij notariële akte af te leggen. Dit kan nog tot 1 september 2019. Het is enkel de schenker die deze keuze maakt. De goedkeuring van de begiftigden is niet nodig.

Denk wel goed na alvorens de verklaring van behoud af te leggen. Eenmaal u deze verklaring heeft afgelegd dan geldt het oude erfrecht op alle schenkingen. Het is niet mogelijk om de ene schenking te onderwerpen aan het oude erfrecht en een andere schenking aan het nieuwe erfrecht. Informeer u dus goed wat het beste is voor al uw schenkingen.

Conclusie

Sinds 1804 was het erfrecht niet wezenlijk meer gewijzigd. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er dringend nood was aan een gemoderniseerd erfrecht. Of deze wijzigingen zullen volstaan om te voldoen aan de complexe behoeften van de huidige maatschappij zal de tijd uitwijzen.

Raadpleeg de juristen bij aternio indien u meer informatie wenst over het nieuwe erfrecht.

Nesrine Jelti

Check atern.io/nieuws voor meer finance, tax en legal nieuws.

aternio